

Iskolai feszültségek – nyáron

Megkezdődött a TIT pedagógus-továbbképzője

(folytatás az 1. oldalról)

Külső és belső feszültségek gyötrik az iskolát, azaz a gyereket, szülőt, pedagógust – mindnyájunkat. Szűcs Miklós minisztériumi főosztályvezető felosztásában a külsők közé sorolta az önkormányzati és a hatásköri törvények által teremtett alapvető változásokat és az ezek nyomán keletkező problémákat. Ilyen az iskolák tulajdonlásának kérdése; nemcsak a volt egyházi iskolák visszaadásáról van szó, hanem az iskoláiktól megfosztott kistelepülések helyzetéről is. Az önkormányzatok gyakran szembekerülnek egymással az iskolatulajdonlasi viták miatt, ahelyett, hogy összefognának, társulnának a minél jobb megoldások érdekében – fejezte ki rosszallását a főtisztviselő. Az iskolafenntartással kapcsolatban a reginális feladatkörű kollégiumok, diákothonok ügyét említette, mint olyat, amelyben szintén nincs megegyezés az önkormányzatok között. Az is feszültségforrás, hogy a korábbi protekcionizmusnak köszönhetően különbözőek az önkormányzatok rendelkezésére álló, iskolafenntartásra fordítható pénzeszegek; a kormány a „tornaterem-programmal”, a kistelepülések iskoláinak és az egyházi tulajdonnak a visszaállításához biztosított pénzekkel segít, s a minisztériumban létrehozta egy munkabizottságot is a finanszírozás kérdéseinek vizsgálatára. A főosztályvezető kifejezte, hogy az úgynevezett többszoros finanszírozás (állami fejkvóta, önkormányzati támogatás, alapítványok, szponzorok, stb.) előhívhatja az ügyeskedőket; a többi között ezért szükséges az állami ellenőrzés.

Az iskolán belüli feszültségek közé sorolta a társadalomtudományos tárgyak oktatásának, illetve nem oktatásának (például filozófia) gondját. Azt mondta, amíg a tankönyvkiadási piaci mechanizmus nem alakul ki, addig ezen nem lehet segíteni; állami támogatást az a kiadó

kap majd, amelyiknek a tankönyveit a legtöbb megveszik. Nem lehet élni egyelőre a szabad választás deklarált lehetőségével sem az iskola, sem az idegen nyelv megválasztása tekintetében, mert nincsenek meg a személyi és a tárgyi feltételek, annak ellenére, hogy a kormány 400 millióval támogatta a 16 ezer orosz nyelvtanár átképzését.

Az iskolarendszer strukturális átalakulásával kapcsolatban Szűcs Miklós azt tartotta fontosnak hangsúlyozni, hogy „az élet megoldja” a szakmunkásképzés válságát. Sajnálatos látja, hogy a szakmunkásképzők nem vették még észre: a munkaerőpiaci pénzekért, az átképzésekre szánt milliókért eséllyel pályázhatnak, ha a nappali képzés mellett az átképzési rendszerüket is létrehozzák, meghozza azelőtt, mielőtt a „párhuzamos kapacitás” teljesen kiépül.

A főosztályvezető gondos érveléssel támasztotta alá az új ellenőrzési szisztéma létrehozásának szükségességét. Anarchikusnak nevezte a jelenlegi állapotokat, mert ma nem lehet tudni, működőképes-e az iskolarendszer, megfelel-e a lakossági igényeknek, beférnek-e a gyerekek az egyes iskolatípusokba, stb. Kellenek tehát a Területi Oktatási Központok, összesen nyolc az országban, amelyek ellátják az irányítást és a felügyeletet; nehegy úgy járjunk, mint némely amerikai ország, ahol 10-12 év múlva vették észre, hogy az iskolák félalalfabétákat bocsátanak ki – mondta az előadó. Ugyancsak szükség van a tanácsadó és a szolgáltató intézményekre. Ez utóbbiakat azok fizetik, akik a tanácsot és a szolgáltatást igénybe veszik (az iskolák, illetve az önkormányzatok); az irányító-ellenőrző TOK-ok viszont állami pénzekből születnek.

SÜLYÖK

Elkallódni megkerülni

A szöveg kreatív megközelítése

A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Magyar Nyelvi Tanszéke 1992. július 12–18. között egyhetes intenzív nyári tanfolyamot szervezett magyartanárok, főiskolai oktatók és diákok részére. A tanfolyam szándéka, hogy tájékoztassa az oktatókat a szövegtan új kutatási eredményeiről, a hagyományos elemzés mellett olyan módszerrel ismertesse meg a tanárokat, melyben a gyerekek maguk is érintettek válnak a vers értelmezésében. A kurzus vezetését Petőfi S. János, a maceratai egyetem (Itália) professzora vállalta, aki jelenleg nyelvfilozófiai kérdésekkel foglalkozik.

–Tanár úr, milyen szándékkal vállalta el a tanfolyam irányítását?

–Már ’86 óta szoros kapcsolatban vagyok a szegediekkel, hiszen a Szemiotikai szövegten című periodika negyedik kötete is itt jelent meg. Másrészt az elmúlt négy évben tanári továbbképzéseket tartottam különböző helyeken. A pesti egyetemen oktatók és hallgatók részére rendezett előadások kapcsán merült fel a gondolat, hogy miért ne lehetne ezt kisiskolásoknak is megcsinálni? Az ötlet másik forrása a Benke Zsuzsával való együttműködésem. Ő a minisztériumban dolgozik oktatási területen, de évtizedek óta az oktatáspedagógia kérdéseivel foglalkozik.

–Miben jelent újat ez a rendezvény?

–Elsősorban a jelenlévők összetételét tekintve új. A hazai oktatókon, a környező országok magyar tanszékein tanítókon kívül 30 gyerek vesz részt a foglalkozásokon.

–Olyan tanfolyamot még nem rendeztek, amelyik az elméletet és a gyakorlatot ötvözte volna. Hogyan oldották meg ezt?

–Most jelent meg az Elkallódni megkerülni c. könyv, amely a dolog bizonyos mértékig új megközelítését vizsgálja. A gyerekek megcsinált szövegrészeket kapnak, amelyekből nekik kell egy számukra elfogadható versszöveget létrehozniuk. Lényege, hogy a résztvevők érdekeltté

válnak a további munkát illetően. A tanárokat a létszám miatt két csoportra osztottuk; egy-egy gyakorlatot megbeszélünk velük, amit másnap a gyerekekkel eljátszanak. A tanulók játékát magnóra vesszük, majd közösen elemezzük a hallottakat.

–A gyerekek milyen szempontok alapján juthattak ide?

–Ezek a gyerekek részben pestiek, részben szegediek. Nemrégén tartottak egy anyanyelvi versenyt, ahol az első nyolc helyezettnek biztosították a részvételt.

–Nyílik-e lehetőség az új kutatási eredmények ismertetésére?

–Igen, erre bőven van lehetőség. Naponta egy-egy háromórás megbeszélést tartunk, s ezen kívül, a tanárok választ kaphatnak mindarra, amit a témával kapcsolatban fontosnak tartanak.

KAPAI ÉVA

Aratóünnep Zákányszéken

A borongós idő ellenére is több százan jöttek el, főként helyiek az idei zákányszéki aratóünnepre. Igen sok autó érkezett a szomszédos falvakból, illetve Szegedről is. A hagyományos aratóünnepet 1949-ig Szegeden, az Árpád téri országzászlónál tartották meg. Oda sereglettek a Szeged környéki népek, hogy együtt ünnepeljenek. Tavalyelőtt a KALOT délaloldali szervezete, és a zákányszéki egyházközség Zákányszéken üjtötte föl a szép emlékünnepet.

Tábori mise helyett, lévén hogy az eső lógatta a lábát, a templomban celebrált ünnepi szentmisét P. Illés Albert jezsuita atya. A hívek mellé népviseletbe öltözött fiatalok tűztek búzakalászt, az ünnep kitűző szimbólumát. Az eseményen képviseltette magát a szegedi kereszténydemokráta

párt, illetve a keresztény értelmiségiek szövetségének szegedi szervezete. A szentmisét követően a zsúfolásig megtelt kultúrházban tartott ünnepi beszédet Vida Imre kormányfőtanácsos, értékelve a hagyomány föltámasztását, amely a kenyér tisztelőt, s annak előteremtőinek, az aratóknak nehéz munkáját idézi mindannyiunkban. Gárgyán István helyi polgármester, népe nevében tett nemes ígéretet, hogy Zákányszéken az aratóünnepet hagyományossá teszik, megtisztelve ezzel (is) az aratókat, illetve mindennapi kenyérünket. Az ünnepi gyűlés után színvonalas folklórműsort adott a helyi táncgyűttes és a citerazenekar.

IFJ. LELE JÓZSEF

A homoszexuálisok már óvatosabbak

Az Európa Tanács küldötteként jár Magyarországon, és látogatja sorba a hazai vérellátó állomásokat a düsseldorfi egyetem vértranszfúziós intézetének vezetője, H. Bruster professzor. Szegeden, a SZOTE véradó állomásán az elmúlt hét végén tett látogatást, s ez alkalomból előadást is tartott a kutatócsoportja által kifejlesztett új AIDS-terápiáról.

Buster professzor és munkatársai limfocitákból kioldott oltóanyaggal kezelik az AIDS-ben szenvedő betegeket. Az eddigi megfigyeléseik azt mutatják, hogy az általuk felfedezett vakcinával jobb eredményt lehet elérni, mint az AZT-vel végzett gyógyszerterápiával. A düsseldorfi oltóanyag mint Buster professzor állítja – az immunrendszer aktivizálásával javítja a beteg életminőségét, esetenként életéveit is hosszabbítja.

Németország – Bruster professzor szülőhazája – egyébként, európai viszonylatban, a kevésbé AIDS-fertőzött országok közé tartozik. A legfrissebb adatok szerint, 4 ezer az AIDS-betegek és 8 ezer a fertőzöttek száma. Az AIDS-esek valódi létszámát 40-60 ezerre becsülik Németországban.

A homoszexuálisok körében nem növekszik, míg a heteroszexuálisok között lassan emelkedik az AIDS-fertőzöttek és betegek száma. Nyilvánvaló, hogy a felvilágosítás eredményeképpen ma már a homoszexuálisok jobban felnek, körültekintőbben válogatnak a partnereik között, míg a mindkét nemmel szexuális kapcsolatra képes heteroszexuálisok még nem eléggé óvatosak.

A felvilágosítás nagy erővel folyik Németországban. Az iskolákban, a tömegkommunikációs eszközökben egyaránt szinte sokkolják a diákokat, illetve a nézőt. Az oktatási intézményekben a biológia órákon nyílik lehetőség szót ejteni egyszersmind a szexuális életről, magatartásról és az AIDS-veszélyről. A televízió AIDS-szel kapcsolatos hírdetései igen drasztikusak, mehökkentőek és hatásosak, csak

úgy, mint az utcai AIDS-plakátok is.

Németországban, európa országaihoz hasonlóan, ingyen és fedőnéven – tehát anonim – történik a jelentkezők AIDS-szűrése, s a pozitív eredményeket jelentik a berlini központi laboratóriumnak. A betegeket nem elkülönítve kezelik, a többi, más korban szenvedő beteg között végzik terápiájukat. Mitöbb Németországban az AIDS-beteg szabadon választhat orvost a specialisták közül.

A német professzort szegedi útjára is elkísérte néhány hazai AIDS-szakértő, akiket a legfrissebb magyarországi statisztikáról kérdeztünk.

Az adatok egyértelműen azt mutatják, hogy nem az előrejelzésnek megfelelően alakul a hazai AIDS-sztatistika. Kevesebb megbetegedést és fertőzést regisztráltak, mint amennyivel korábban számoltak. De tény az is – s ez meglepő – , hogy visszaesett a vizsgálatok, az AIDS-szűrés kérék száma. A szakemberek véleménye szerint spontán szűróvizsgálatokra lenne szükség. Nem szólna arról a tényről és veszélyről, hogy a hazánkba menekültek ellenőrizhetetlenek nemcsak az AIDS, de más fertőző betegségek szempontjából is.

A rendelkezésre álló adatok szerint, pillanatnyilag 300 AIDS-fertőzött és 96 AIDS-beteg van Magyarországon. Az utóbbiak közül már 56 meghalt, s az elhaltak közül 14 volt külföldi.

KALOCSAI KATALIN

Júliusi Tisztatáj

Némileg megváltozott a 7-es Tisztatáj külseje, mert ezentúl a szedést és a tördelést a szerkesztőségben végzik – írják a szerkesztők az utolsó oldalon, azonban azt is hozzátesszik –, a technikai korszerűsítés ellenére nem emelnek lapárát.

A hetes számot Dobrenstei Kornél A pirosan izzó tűpárna című verse vezeti be, melyet a nyáradremetef Krisztusért Móser Zoltánnak ajánl. A költemények között Sánta Gábor Troglodita-sonettek, és Troglodita-dal című versei szellemesen, ironikusan, önironikusan szólnak.

Tornai József A menekülő című regényéből találunk részleteket a 7. oldaltól. Horgas Béla két megérlelt írással jelentkezik a júliusi számban: Pamflet és fohász, valamint Kalapzsír címen. Közép-európai változatok cím alatt Vekerdi László és Sándor Iván írásait olvashatják.

Szerdahelyi Zoltán „Született egy virág – megöljük a gyereket...” címmel Hajnóczy Péter műveiben vizsgálja a gyermekhősök szerepét. A Nézőben Bagi Ibolya Danilo Kis művéről, A holtak enciklopédiájáról írt. Slavko Mihalic két versét Boszák Péter fordította, s hozzájuk a szerzőről rövid életrajzot csatolt.

A kritikai rovatban többek között Grendel Lajos: Elszigeteltség vagy egyetemesség című munkájáról írt Gróh Gáspár, Bárh János pedig Csongrád megye népművészetéről. A júliusi számot Papp György metszetei illusztrálják.

Gond – új filozófiai folyóirat

A maga nemében különleges, filozófiai esszé-folyóirat indult Debrecenben. A címe: Gond; célkitűzése, hogy teret biztosítson a társadalmi-politikai-szellemi azon kérdéseinek megvitatásához, amelyeket „korunkban éppen a filozófia nyelvén lehet feltenni”. A lap elindítóit (akik között egykori szegediek is szerepelnek; Vajda Mihály, főszerkesztő és Hévízi Ottó szerkesztő) bevallásuk szerint az a szándék vezeti, hogy megkönnyítsék a filozófiát nem szakmaként művelő, de a filozófia iránt érdeklődő szélesebb olvasóközönség tájékozódását is. A folyóirat évente négyszer jelenik meg, kiadója a Gond Alapítvány; Szegeden a Dante Bt. terjeszti (Tel.: 27-355).

Az első szám már kapható, benne Márkus György (Diogenész Laertiosz kontra Gadamer: Univerzális vagy történeti hermeneutika); Boros Gábor (Etika az Etikában avagy hogyan analizálja Spinoza a mindennapi életet); Angyalosi Gergely (A történetész teste és a test történelme); Heller Ágnes (Az ismeretlen remekmű); Tengelyi László (A kezdet kérdéséről); Tatár György (Idegenek a Kertben); Mesterházi Miklós („... nézd a helyét és nincsen ott”); Steiger Kornél (Fragmentum és narratív egység. Szempontok a preszókratikus verses töredékek elemzéséhez) íásaival. A folyóirat Arisztotelész – Metafizika VII (Z) könyvét közli.